

آیین دادرسی کیفری

تعقیب کیفری

(انگوشی تطبیقی در نظام عدالت کیفری ایران و انگلستان)

دکتر سیدرضا میری

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز
دادیار دادرسی انتظامی قضات

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه	میری، سیدرضا، ۱۳۴۵-، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآورنده	آیین دادرسی کیفری تعقیب کیفری تطبیقی در نظام عدالت کیفری ایران و انگلستان / مولف رضا میری.
مشخصات نشر:	تهران، مجد، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	۳۵۲ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۰۲۹-۴
عنوان دیگر	نگرشی تطبیقی در نظام عدالت کیفری ایران و انگلستان
موضوع	عدالت کیفری -- ایران
موضوع	عدالت کیفری -- انگلستان
موضوع	حقوق تطبیقی
موضوع	دادگاه‌های جزایی -- ایران
موضوع	دادگاه‌های جزایی -- انگلستان
رده‌بندی کنگره	۹۱۹۱۳۹۰/م ۱۵۷۲/KMH
رده‌بندی دیویی	۳۴۷/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۴۱۹۰۳۱

آیین دادرسی کیفری

تعقیب کیفری

تألیف: دکتر سیدرضا میری

انتشارات مجد

چاپ اول: ۱۳۹۰ تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۵۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و منحصر به «مجد» است.

دفتر مرکزی:

تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان اردیبهشت، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۴۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۰۲۹-۴
ISBN: 978-600-193-029-4

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تمیزات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷ تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

شعبه کریمخان: بلوار کریمخان، بعد از خردمند شمالی، پلاک ۴۳، واحد ۱ شرقی - تلفن: ۸۸۸۳۴۳۳۷

شعبه یزد: خیابان فرخی یزدی، مجتمع تجاری شقایق، طبقه هم کف - تلفن: ۶۲۶۸۶۷۰ ۰۳۵۱

www.majdlaw.com

E-mail: mailmajd@yahoo.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۳۰۰۰۸۷۷۶۷۷
فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید میرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می‌شود.

فهرست مطالب

درآمد.....	۹
------------	---

بخش نخست: مبانی، اصول و فرایند تعقیب کیفری

فصل اول: مبانی و اصول حاکم بر تعقیب کیفری.....	۲۰
مبحث اول: مبانی تعقیب کیفری.....	۲۱
گفتار اول: مفهوم تعقیب کیفری.....	۲۵
گفتار دوم: شناخت نهاد تعقیب.....	۲۷
گفتار سوم: شناخت موضوع تعقیب.....	۲۸
گفتار چهارم: گستره تعقیب کیفری.....	۳۴
بند اول: دعوی عمومی.....	۳۵
بند دوم: دعوی خصوصی.....	۴۱
مبحث دوم: اصول حاکم بر تعقیب کیفری.....	۴۶
گفتار اول: اصل قانونی بودن تعقیب کیفری.....	۴۸
بند اول: مبانی قانونی بودن تعقیب کیفری.....	۵۲
بند دوم: مفهوم قانونی بودن تعقیب.....	۵۵
گفتار دوم: اصل اقتضای تعقیب کیفری.....	۵۸
بند اول: مبانی اقتضای تعقیب کیفری.....	۶۲
بند دوم: ساختار اقتضای تعقیب.....	۷۱
بند سوم: نمودهای اقتضای تعقیب کیفری.....	۷۹
فصل دوم: فرایند تعقیب کیفری.....	۸۸
مبحث اول: شیوه‌های تعقیب کیفری.....	۸۹

۹۱	گفتار اول: تعقیب توسط پلیس
۹۵	بند اول: ایست و بازرسی
۱۰۲	بند دوم: بازرسی از اماکن
۱۱۱	بند سوم: دستگیری و بازداشت
۱۲۴	بند چهارم: ایراد اتهام
۱۳۱	بند پنجم: صدور احضاریه
۱۳۴	گفتار دوم: تعقیب توسط دادستان
۱۴۲	بند اول: تفهیم اتهام
۱۴۶	بند دوم: حقوق دفاعی متهم
۱۵۸	گفتار سوم: تعقیب توسط سایرین
۱۵۸	بند اول: تعقیب توسط نهادها
۱۶۳	بند دوم: تعقیب توسط شهروندان
۱۶۷	مبحث دوم: آغاز تعقیب کیفری
۱۶۸	گفتار اول: ضرورت تعقیب
۱۷۱	بند اول: کفایت ادله
۱۷۴	بند دوم: منفعت عمومی
۱۷۷	بند سوم: منفعت قربانی
۱۸۱	بند چهارم: الزام اخلاقی
۱۸۴	گفتار دوم: جایگزین‌های تعقیب
۱۸۵	بند اول: اخطار
۱۸۹	بند دوم: اخطار نهایی
۱۹۳	بند سوم: ضمانت اجراهای از پیش تعیین شده

بخش دوم: نهادهای تعقیب کننده دعوی عمومی

فصل اول: نهادهای پلیس و دادستان و نقش آنان در تعقیب دعوی عمومی.....	۲۰۴
مبحث اول: نهاد پلیس	۲۰۷
گفتار اول: شناخت نهاد پلیس	۲۱۱
بند اول: فرایند تشکیل پلیس	۲۱۲
بند دوم: تحول اختیارات پلیس.....	۲۱۸
گفتار دوم: کارکرد پلیس در امر تعقیب	۲۲۷
بند اول: نقش پلیس در جرایم معمولی	۲۲۸
بند دوم: نقش پلیس در جرایم تروریستی	۲۳۴
مبحث دوم: نهاد دادستانی	۲۳۹
گفتار اول: ماهیت نهاد دادستانی	۲۴۱
بند اول: شکل گیری نهاد دادستانی	۲۴۴
بند دوم: تحول نهاد دادستانی	۲۴۷
گفتار دوم: فلسفه وجودی دادستانی	۲۵۳
بند اول: حمایت از حقوق عامه	۲۵۵
بند دوم: گردآوری دلایل جرم	۲۶۰
فصل دوم: مقام های قضایی و غیر قضایی تعقیب کننده جرم.....	۲۶۷
مبحث اول: مقام های قضایی تعقیب کننده جرم.....	۲۶۹
گفتار اول: دادستانی نظامی	۲۷۰
گفتار دوم: دادستانی ویژه روحانیت	۲۷۸
گفتار سوم: سازمان بازرسی کل کشور.....	۲۸۳
مبحث دوم: مقام های غیرقضایی تعقیب کننده جرم.....	۲۸۸
گفتار اول: اداره مبارزه با کلاهبرداری های بزرگ.....	۲۹۱

۸. آیین دادرسی کیفری (تعقیب کیفری)

گفتار دوم: اداره امور گمرکی و مالیاتی ۲۹۹

گفتار سوم: دیوان محاسبات ۳۰۹

سخن پایانی ۳۱۴

منابع فارسی ۳۳۵

الف: کتاب‌ها ۳۳۵

ب: مقاله‌ها ۳۴۰

ج: پایان نامه‌ها و جزوه‌ها ۳۴۲

د: قانون‌ها و آیین نامه‌ها ۳۴۴

منابع انگلیسی ۳۴۶

www.ketabchi.ir

درآمد

زندگی اجتماعات انسانی در سطوح ملی و بین‌المللی هر روز ابعاد گسترده‌تر و پیچیده‌تری پیدا می‌کند و سرعت تحولات و تغییرات در زمینه‌های مختلف انسانی بیشتر و سریع‌تر می‌گردد. شناخت جریان‌های حاکم بر فرایند جهانی شدن به ویژه در بخش آیین دادرسی کیفری در تعاملات، ارتباطات، تجارب فناوری و بالاتر از آن در ظهور یک تفکر و شکل دهی عقاید و فرهنگ‌ها از ضروری‌ترین نیازهای بشر امروز در عصر جهانی شدن است.

از نخستین روزهایی که انسان پا به عرصه هستی گذاشت و بر اساس کنش درونی، چندگرایی را برگزیده آرزوی داشتن جامعه‌ای عاری از ظلم و تبعیض، لحظه‌ای او را به خود و انگذاشته و میرد پاک انسان با بی عدالتی حتی لحظه‌ای قطع نشده است، زیرا که انسان به حکم فطرت انسانی خود خواهان عدالت است و در پی آن.

جوامع انسانی در هر برهه‌ای از حیات خود بر اساس مقتضیات زمان و مکان، عدالت و مظاهر آن را به شکل‌های متعدد و متفاوتی ترسیم کرده و آن را به اجرا در آورده‌اند. گرچه در نفس عدالت و عدالت خواهی همواره انسان بر یک مدار حرکت کرده است، اما با گذشت زمان و تغییر یک یا چند نسل، معیارها و ضوابط عدالت کیفری تفاوت‌های فاحشی نموده است. با این حال آنچه ثابت است روح عدالت خواهی است که در نهاد انسان‌ها شعله می‌کشد و آرمان‌های هر ملتی را تشکیل می‌دهد. این آرمان‌ها به همراه ارزش‌های والای ملل در قوانین آنها متبلور می‌شود و این همه به وسیله یک نظام به نام آیین دادرسی کیفری حفظ و حراست می‌شود.^(۱) آیین دادرسی کیفری که جلوه گاه متقابل میان امنیت و آزادی، و به تعبیر دیگر صحنه چالش میان حفظ نظم و امنیت عمومی و حراست از حقوق بشر و

۱ - آنلی، مارک، دفاع اجتماعی، ترجمه دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی و دکتر محمد آشوری، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ سوم، سال ۱۳۷۵، ص ۱۲۴.

آزادی‌های فردی است، از چنان جایگاه و منزلت ویژه‌ای در بین رشته‌های مختلف علوم جنایی برخوردار است که در اهمیت آن کافی است تا در سخن «ماریو پاگانو»^(۱) حقوقدان قرن هجدهم ایتالیا تأمل کنیم: «چنانچه به کشوری ناشناخته گام نهید و مشتاق اطلاع از حدود و ثغور حمایت از آزادی‌های مدنی باشید به قانون آیین دادرسی کیفری آن مراجعه کنید.»^(۲)

از آنجایی که آیین دادرسی متضمن حقوق دو سویه‌ی فرد و جامعه است و به علاوه جلوه‌گاه ارزش‌های منبعث از زمینه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و حتی اخلاقی و مذهبی است، مرحله تعقیب به عنوان گام نخست دادرسی کیفری که زمینه ظهور و جگونگی انجام آن را تعیین می‌کند، از جمله مهم‌ترین مراحل در رسیدگی‌های کیفری است، چه اینکه در این مرحله چنانچه تضمینات کافی در جهت رعایت حقوق اصحاب دعوی به ویژه متهم وجود نداشته باشد صرف نظر از اینکه ممکن است در نهایت پرونده کیفری به نتیجه مطلوب نرسد، این امکان نیز منتفی نیست که اثرات نامطلوب اجتماعی و بین‌المللی در پی داشته باشد.

بدیهی است که ایراد برجست‌ترین مجرمانه به شخص، او را وارد فرایندی از دادرسی کیفری می‌کند که در یک سوی آن حکومت با تمام اختیارات، ابزارها و امکانات قرار دارد تا در برابر نقض قانون و مرتکب آن بایستد و با آن مبارزه کند و در سوی دیگر آن متهمی است که هر چند در هنگام ارتکاب جرم به ظاهر قوی بوده است، ولی در برابر حکومت و نمایندگان آن مانند پلیس و دادستان دست بسته و کم توان است.

بنابراین مرحله تعقیب از ویژگی خاصی در بین سایر مراحل دادرسی برخوردار می‌باشد، چه اینکه با نگاهی اجمالی به اسناد و تصمیمات مجامع بین‌المللی به وضوح می‌توان دریافت که بیشتر اسناد محکومیت دولت‌ها مربوط به این بخش، و آن هم به جهت عدم رعایت حقوق متهم صادر شده است.

چنانچه مذکور افتاد، در فرایند دادرسی کیفری، تعقیب یکی از مراحل مهم و

1. Mario Pagano

۲ - آشوری، محمد، عدالت کیفری (مجموعه مقالات)، انتشارات کتابخانه گنج دانش، چاپ اول، سال ۱۳۶۷، ص ۱۷۲.

قابل توجه و تأمل است و در کنار تحقیق، رسیدگی و تعیین مجازات، مراحل چندگانه‌ی دادرسی را در امور کیفری تشکیل می‌دهند. هر چند نهادهایی که امر تعقیب را در این فرایند بر عهده دارند در کشورهای مختلف و سیستم‌های حقوق کیفری یکسان نبوده و یا حتی تحت یک نام قرار ندارند، با این حال در یک تقسیم بندی کلی در تعقیب جرم «شاکی» عهده‌دار پیگیری جنبه‌ی خصوصی جرم و «دادستان یا مدعی‌العموم» عهده‌دار جنبه‌ی عمومی جرم خواهند بود.

آنچه ما در پی بررسی آن هستیم، نهاد تعقیب کننده دعوی عمومی است که در یک نگاه آن را دادسرا می‌دانیم، با این حال اختیاراتی که در این راستا از سوی قانون تفویض شده است همگی به دست یک نهاد خاص نیست، بلکه در مواردی می‌توان اختیاراتی را نزد مقاماتی غیر از دادسرا دید که نمودهایی از وظیفه آنان در راستای تعقیب دعوی عمومی جرم است. این اختیارات در حقوق کیفری ایران گرچه به طور کلی به دادستان اعطا شده است و سایر نهادهای درگیر همچون ضابطان قضایی تنها از باب نمایندگی یا واگذاری اختیار، اقداماتی را در راستای تعقیب انجام می‌دهند، با این حال در سیستم‌های حاکم بر کشورهای چون انگلستان، اقدامات مستقل پلیس را در بسیاری از موارد می‌توان نمادها و نمودهایی از اختیارات آنان مبنی بر تعقیب جرم دانست.

بدون شک ناکارآمدی سیستم حاکم بر نظام کیفری ایران ناشی از اختیارات و تکالیف گسترده و فراوان دادستان در زمینه‌های مختلف است که شاید کمتر مجالی را برای وی در طراحی و سازماندهی یک تعقیب کیفری شایسته فراهم آورد، به ویژه که این مرحله بی تردید جدالی سخت را در آغاز دادرسی کیفری میان حقوق متضاد ایجاد خواهد کرد. این دغدغه موجب گردیده است تا در حقوق انگلستان ضابطان آموزش دیده در کنار دادستان، برخی از امور را بر عهده بگیرند و از این رو برای پلیس نقشی در فرایند تعقیب جرم تعیین می‌گردد که نه از باب نمایندگی، بلکه از باب استقلال، اقداماتی را در راستای اجرا و تضمین عدالت کیفری به انجام برساند. اعطای این اختیارات/تکالیف به پلیس از سوی قانون، از یک سو دادستان را در تعقیب عمومی جرم تنها نمی‌گذارد و از سوی دیگر آن گونه که در بسیاری از

موارد در فرایند تعقیب کیفری در ایران می‌توان مشاهده کرد، افراد فاقد آموزش و غیرمتخصص را در تعامل با آزادی شهروندان قرار نمی‌دهد که این خود پیامدهای فراوانی دارد.

این مختصر، بازنگری در سازوکارهای تعقیب کیفری جرم را گوشزد می‌کند. این بازنگری با یک واکاوی و تطبیق نسبت به نظام داخلی کشور و یک نظام خارجی صورت خواهد گرفت تا در پایان طرحی از یک سیستم تعقیب کیفری شایسته ارائه گردد.

درباره اهمیت عنوان این کتاب باید گفت که وقوع جرم نقطه آغاز واکنش‌هایی است که بر عهده نهادهای درگیر در سیستم عدالت کیفری گذاشته شده تا با این پدیده به مقابله برخیزند. از آنجایی که نهاد دادرسی و مقام دادستان از منظر آیین دادرسی کیفری پیش‌فراول این مقابله‌اند، طبیعی است که دادرسی با مدیریت دادستان نیازمند عوامل و عناصری است تا پای در میدان نهاده و به شکل هدفمند و روشمند و تحت نظارت وی با اتخاذ تصمیمات لازم و قانونی، واکنش‌های لازم را به اجرا در آورد. این عوامل و عناصر در قریب به اتفاق سیستم‌های حقوق کیفری تحت عناوین ضابط یا پلیس قرار می‌گیرند.

تعقیب کیفری متضمن عبور از مرز آزادی‌های شهروندان در جهت نیل به امنیت اجتماعی یا آسایش عمومی است که خود یکی از اهداف اساسی و مهم در دادرسی کیفری محسوب می‌گردد. این دوازده مفاهیمی هستند که هر چند به کرات از آنها سخن گفته شده است، اما کمتر مبنای یک مطالعه دقیق قرار گرفته‌اند. جدال میان آزادی و امنیت در مرحله تعقیب اقتضای آن را دارد که این مرحله با بیشترین دقت و سرعت و با کمال احترام به آزادی‌های افراد و همزمان با حفظ امنیت و تأمین آسایش عمومی انجام گیرد. در راه گام نهادن در این جدال پایان‌ناپذیر، که نه می‌توان نسبت به آن بی‌اعتنا بود و نه می‌توان یکی را فدای دیگری کرد، و نیز نیل به سرعت و دقت اقتضای آن را دارد که نیروهای آموزش دیده به صورت همزمان در چند جبهه، فعالیت تعقیبی را پی بگیرند.

از همین روست که صرف تجمیع اختیارات/تکالیف تعقیبی در دست یک نفر به

عنوان دادستان، ما را به این هدف مهم نخواهد رساند. به علاوه اینکه بازوهای اجرایی دادستان که ضابطان دادگستری می‌باشند، از تحصیلات و آموزش‌های لازم برای رعایت همزمان حقوق افراد و امنیت جامعه برخوردار نمی‌باشند؛ به بیان دیگر ایجاد تعادل میان این دو و وضع قوانین در جهت نیل به هر دو، هدف واحدی است که باید در تعقیب کیفری دنبال شود. نه می‌توان به نام تأمین امنیت و نظم عمومی حقوق دفاعی متهم و مظنون و سایر شهروندان را نادیده گرفت و نه می‌توان به عنوان حمایت از حقوق و آزادی‌های فردی از حفظ نظم عمومی غفلت ورزید.^(۱)

برقراری نظم و امنیت در جامعه یکی از دغدغه‌های عمده حکومت‌ها است و برای پاسخ به آن همواره مأموران و مقاماتی را جهت مقابله با جرم و ناهنجاری‌ها اختصاص می‌دهند. پیشینه تاریخی ملل مختلف و وجود آثار پربار حقوقی و کتبه‌های معروف از قبیل مشهور حقوق بشر کورش کبیر و قانون نامه حمورابی بر حاکمیت قانون و وجود سازمان‌هایی بدین منظور صحه می‌گذارد^(۲) که مؤید دغدغه تاریخی انسان جهت نیل به عدالت و احترام به آزادی افراد است.

سازمان‌ها و نهادهای اختصاص یافته به این مهم که مسئول برقراری نظم و آسایش عمومی در جامعه بوده‌اند، به نام‌های گوناگون و صور مختلف و متناسب با شرایط و اوضاع و احوال جوامع مختلف وجود داشته‌اند. به عنوان مثال واژه‌های «دات» و «چیت‌رdat» در زبان پهلوی به معنی «قانون» و «ریشه» است. همین واژه‌ها به خوبی بیانگر این موضوع هستند که وجود قانون، مستلزم وجود مجری قانون است.^(۳)

با این حال همواره یکی از دغدغه‌های اصلی حکومت‌ها در راستای اعمال و اجرای قوانین این بوده است که برقراری نظم و امنیت نباید موجب نادیده گرفتن

۱ - ثیری، عباس، رفتار کرامت مدار با بزه دیدگان (دادخواهی)، فصل نامه مطالعات پیشگیری از جرم، سال ۱۳۸۶، شماره ۴، ص ۱۷.

۲ - بادامچی، حسین (به کوشش) تاریخ حقوق بین النهرین باستان، آغاز قانونگذاری، طرح نو، چاپ نخست، سال ۱۳۸۲، صص ۳۷-۳۳.

۳ - رحیمی، حسن، دادرسی در ایران باستان، مجله دادرسی، شماره سوم، زمستان ۱۳۶۸.

حقوق افراد در مرحله تعقیب گردد. این مهم موجب گردید که تعقیب کیفری موضوع یک پژوهش تحلیلی قرار گیرد تا از این راه تا حد امکان جدال میان دو آرمان امنیت و آزادی برطرف گردیده و در کنار احترام به آزادی شهروندان، امنیت عمومی به نحو شایسته تری تضمین گردد.

فرایند دادرسی کیفری به پنج مرحله کشف جرم، تعقیب مجرم، تحقیقات مقدماتی، رسیدگی و اجرای حکم تقسیم می شود. از جمله اساسی ترین مراحل در این میان تعقیب کیفری است، هر چند که در خصوص موضوع عنوان کتاب حاضر (تعقیب کیفری) در کتب آیین دادرسی کیفری در حقوق ایران کاوش هایی صورت گرفته و در مقام تبیین مراحل پنج گانه دادرسی کیفری مطالبی در حد تدریس دانشجویان مقاطع مختلف آموزش عالی در رشته حقوق کیفری مطرح شده است، لیکن در مقام مقایسه آن به خصوص با کشوری که از حقوق کهن برخوردار بوده و نهادهای تعقیب آن به ویژه پلیس، سازمان یافتگی گسترده ای دارد و از اختیارات قانونی فراوانی در مرحله تعقیب برخوردار است، تحقیقی انجام نگرفته است.

اکنون با توجه به اهمیت نهادهای تعقیب و نقشی که این نهادها در فرایند کیفری دارند، کتاب حاضر افزون بر بررسی فرایند کیفری در مرحله تعقیب در حقوق کیفری ایران، به مطالعه تطبیقی تعقیب کیفری در حقوق ایران و انگلستان اختصاص داده شده است. دلایل متعددی را می توان در علت انجام این تطبیق بیان کرد. نخست اینکه حقوق ایران در زمینه آیین دادرسی کیفری تلفیقی از حقوق رومی - ژرمنی و حقوق اسلامی می باشد و حقوق انگلستان مبتنی به نظام کامن لا است. چنین مطالعه ای از این نظر جالب توجه است که نهایتاً منجر به مقایسه دو نظام بزرگ حقوقی در مرحله پیش از محاکمه می گردد. دوم اینکه با مطالعه و تطبیق نهاد تعقیب کیفری در دو نظام کاملاً متفاوت نقاط ضعف و قوت موضوع روشن شده و این امر کمک جدی به قانون گذاری ایران در این بخش خواهد کرد. سوم اینکه نهاد تعقیب در عصر حاضر به ویژه در محدوده اختیارات پلیس و چگونگی اعمال آن، با چالش های عمده ای مواجه است. از سوی دیگر مباحثی همچون دادرسی و برقراری امنیت در جامعه، دادرسی و رعایت اصول دادرسی منصفانه، دادرسی و حقوق بزه

دیده و اقبال و توجه به رویکردهای عدالت ترمیمی در فرایند کیفری از مهم‌ترین چالش‌ها و موضوعاتی است که باید با دقت و توجه به شرایط بزهکاری در هر جامعه، پاسخ‌هایی مشخص برای آنها پیدا کرد.

با توجه به اینکه آیین دادرسی کیفری رشته‌ای کاربردی است، بدین معنا که در کنار شناخت مفاهیم و اصول علمی، تجربه و کار عملی در موضوعات مرتبط تأثیر فراوانی در فهم مطالب دارد، از سوی دیگر با عنایت به اینکه موضوع این کتاب بر محوریت تطبیق نوشته شده است، صرف مطالعه منابع علمی موجب فهم کامل مطالب نمی‌شود. چه اینکه لازم است بستری فراهم آید تا با استفاده از فرصت‌های مطالعاتی و تحقیقاتی میدانی، موضوعات تطبیقی مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد تا پژوهشگر بتواند علاوه بر استفاده از امکانات کتابخانه‌ای، از نزدیک با چگونگی اجرای آیین نامه‌ها و مقررات مربوط به موضوع تحقیق آشنا شود. همچنین روش تحقیق در زمینه مطالعات تطبیقی در کشور ما به دلیل نوپایی و عدم توجه شایسته، با ابهامات و مجهولات متعددی روبرو است که ذکر آن در این مقال نمی‌گنجد.

شایان ذکر است که کتاب حاضر برگرفته و ویرایش یافته از رساله دکتری اینجانب با عنوان «تعقیب کیفری در ایران و انگلستان» است که در زمستان ۱۳۸۹ در دانشگاه آزاد اسلامی - واحد علوم و تحقیقات تهران دفاع شده است و در همین جا لازم است تا از همه اساتید، همکاران و دوستان که در انجام این پژوهش اینجانب را یاری کرده‌اند، تشکر نمایم.

سیدرضا میری

خردادماه ۱۳۹۰